

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 21 grudnia 1979 r.

o narodowym planie społeczno-gospodarczym na 1980 r.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

- przyjmując zgodnie z uchwałami VI i VII Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej za podstawowy cel uzyskanie postępu w społeczno-gospodarczym rozwoju kraju, w tym szczególnie wzrostu dochodu narodowego, zwiększenia dochodów ludności, budownictwa mieszkaniowego, rozwoju ochrony zdrowia i oświaty, a także zapewnienie środków na realizację długofalowych programów zaopatrzenia kraju w paliwa, surowce i energię oraz rozwiązanie problemów transportu, i uznając niezbędną osiągnięcia równowagi bilansu handlu zagranicznego,
- uwzględniając dotychczasowe osiągnięcia w bieżącym dziesięcioleciu w realizacji wytyczonych celów i zadań,
- wychodząc z przesłanek wykonania zadań społeczno-gospodarczych w 1979 r. oraz trudniejszych uwarunkowań rozwojowych zewnętrznych i wewnętrznych, znacznie odbiegających od warunków, które stanowiły podstawę konstrukcji planu 5-letniego na lata 1976—1980,
- stwierdzając, że przyjęte kierunki działań społeczno-gospodarczych na 1980 r. stanowią aktywną koncepcję rozwiązywania poszczególnych problemów, jak też tworzą podstawy do osiągania dalszego postępu i rozwoju w latach następnych,

uznaje za podstawowe kierunki działania w 1980 r.:

- 1) podejmowanie przedsięwzięć w celu eliminowania niekorzystnych trendów dla gospodarki i zapewnienia realizacji zadań planu na 1980 r.,
- 2) podejmowanie działań w celu zapewnienia istotnego postępu w jakości pracy i efektywności gospodarowania we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, traktując to jako naczelną zadanie wszystkich ogniw gospodarki,
- 3) dążenie do zrównoważenia salda handlowego, szczególnie w obrotach z państwami zaliczonymi do II obszaru płatniczego,

- 4) aktywne przewyższanie trudności we wszystkich węzłowych dziedzinach, ze zwróceniem szczególnej uwagi na poprawę sytuacji energetycznej, zaopatrzenia i transportu,
- 5) zapewnienie warunków do realizacji celów społecznych planu,
- 6) wydatne obniżenie nakładów inwestycyjnych oraz dostosowanie ich wielkości i struktury do możliwości zaopatrzenia i wykonawstwa,
- 7) utrwalenie warunków zapewniających bezpieczeństwo i obronność kraju.

Ustala się następujące podstawowe założenia i proporcje planu oraz wskaźniki wzrostu na 1980 r. w porównaniu z przewidywanym wykonaniem planu w 1979 r.:

I. Dochód narodowy.

1. Zakłada się, że dochód narodowy wytworzony wzrośnie o 1,4—1,8%, co przy obniżeniu udziału inwestycji netto w dochodzie podzielonym do 17—18% powinno zapewnić wzrost funduszu spożycia o 2,5%.

2. Podstawowym czynnikiem wzrostu dochodu narodowego wytworzonego powinien być rozwój produkcji materialnej, zwłaszcza w przemyśle uspołecznionym, rolnictwie, budownictwie, transporcie, łączności i usługach, oraz poprawa efektywności gospodarowania, w szczególności przez zwiększenie oszczędności w zużyciu paliw, energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz wzrost wydajności pracy.

II. Poziom życia społeczeństwa.

Należy zapewnić dalszą poprawę warunków życia społeczeństwa, a w szczególności:

- 1) wzrost dochodów realnych ludności uzyskiwanych z tytułu pracy i świadczeń społecznych oraz dochodów ludności chłopskiej uzyskiwanych z produkcji rolniczej,

- 2) zwiększenie zaopatrzenia rynku w towary,
- 3) rozwój usług dla ludności, zwłaszcza o charakterze bytowym,
- 4) wydatne wzmocnienie kontroli ustalania i stosowania cen dla utrzymania proporcji ustalonych w planie,
- 5) realizację programu budownictwa mieszkaniowego oraz urządzeń towarzyszących,
- 6) rozwój działalności socjalnej i kulturalnej.

W tych dziedzinach przyjmuje się następujące zadania:

A. Przychody pieniężne ludności i świadczenia społeczne.

1. Zakłada się, że ogólna kwota przychodów pieniężnych ludności osiągnie 1.619 mld zł, co stanowi wzrost o 8⁰/₀.

2. Szacuje się, że dochody realne na jednego mieszkańca zwiększą się o 1—1,3⁰/₀.

3. Wyплаты z funduszu płac wyniosą około 914 mld zł, to jest wzrosną o 6,7⁰/₀. Zakłada się, że przeciętna płaca nominalna na 1 zatrudnionego w gospodarce uspołecznionej wzrosnie o 6,9⁰/₀, a przeciętna płaca realna o około 1⁰/₀.

4. Zakłada się, że wypłaty dla ludności z tytułu świadczeń społecznych osiągną poziom około 195 mld zł, co oznacza wzrost o około 16⁰/₀, w tym wypłaty emerytur i rent wyniosą około 155 mld zł i będą wyższe o około 19⁰/₀.

5. Szacuje się, że przychody pieniężne ludności rolniczej ze sprzedaży państwu produktów rolnych wyniosą około 287 mld zł, co oznacza wzrost o 7,1⁰/₀.

6. Rada Ministrów zapewni zwiększenie dyscypliny realizacji planu dochodów pieniężnych ludności, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania ustalonych wielkości wypłat z funduszu płac i innych dochodów pozapłacowych oraz zachowania właściwych proporcji ekonomicznych między wzrostem płac a wzrostem produkcji i wydajności pracy, a także stosowanie właściwych obciążeń podatkowych w stosunku do osiągniętych nieuzasadnionych dochodów.

B. Zaopatrzenie rynku w towary i usługi.

1. Zakłada się, że wartość dostaw na rynek wyniesie 1.382 mld zł, to jest wzrosnie o 5,2⁰/₀, w tym dostawy towarów żywnościowych i używek wzrosną o 4,9⁰/₀, a pozostałych towarów nieżywnościowych o 5,4⁰/₀.

Należy wzbogacać asortyment towarów rynkowych przez powiększanie udziału wyrobów przemysłu drobnego, głównie spółdzielczości pracy, w dostawach towarów, w tym z grupy „1001 drobiazgow“ i innych, szczególnie poszukiwanych przez nabywców. Zaopatrzenie rynku w towary żywnościowe należy wzbogacać między innymi przez lepsze wykorzystywanie możliwości produkcyjnych i surowcowych. Należy rozwijać przetwórstwo lokalne oraz konserwację i przechowywanie surowców roślinnych i zwierzęcych. Szczególnie dotyczy to gromadzenia w województwach zapasów pasz, warzyw oraz owoców. Należy zapewnić rytmiczność i ciągłość dostaw towarów, zwłaszcza o dostatecznej podaży, oraz usprawnić obsługę ludności przez doskonalenie funkcjonowania sieci handlowej w miastach i na wsi.

2. Dostawy towarów z produkcji krajowej i importu na zaopatrzenie rynku z poszczególnych gałęzi przemysłu powinny zwiększyć się następująco:

- 1) przemysłu spożywczego o 4,2⁰/₀,
- 2) przemysłu lekkiego o 3,8⁰/₀,

- 3) przemysłu materiałów budowlanych o 15,4⁰/₀,
- 4) przemysłu drzewnego i papierniczego o 10⁰/₀,
- 5) przemysłu chemicznego o 6,9⁰/₀,
- 6) przemysłu elektromaszynowego o 6,0⁰/₀,
- 7) przemysłu ceramiki szlachetnej i szkła o 11,1⁰/₀.

W rezultacie szacuje się, że sprzedaż na 1 mieszkańca artykułów żywnościowych wzrosnie o 3,9⁰/₀, a towarów nieżywnościowych o 4,4⁰/₀.

3. W celu dostosowania asortymentowej struktury produkcji rynkowej do potrzeb ludności należy kontynuować działania zapewniające lepsze wykorzystanie istniejących możliwości produkcyjnych, materiałowych i surowcowych jednostek gospodarczych oraz usprawnienie współdziałania handlu z dostawcami towarów. Porozumieniami i stałą kontrolą należy objąć wielkości dostaw towarów na zaopatrzenie rynku w trzech grupach asortymentowych towarów, a mianowicie kontrolowanych przez Radę Ministrów, właściwe resorty oraz odpowiednie jednostki gospodarcze przemysłu i handlu.

4. Należy zapewnić dalszy wzrost usług, tworząc warunki do ich rozwoju przez zapewnienie lokali, modernizację bazy technicznej, rozbudowę zaplecza. Wartość usług świadczonych odpłatnie dla ludności powinna wzrosnąć co najmniej o 8,7⁰/₀, przy czym należy położyć nacisk na ich jakość, terminowość wykonania oraz zwiększenie kultury obsługi. W szczególności należy przyspieszyć rozwój usług o charakterze bytowym, których wartość powinna wzrosnąć o 11,5⁰/₀.

5. Wykorzystując nowe zasady systemu ekonomiczno-finansowego uspołecznionego przemysłu drobnego, należy podjąć działania na rzecz zwiększenia produkcji i usług na zaopatrzenie ludności, wykorzystując lokalne zasoby surowcowe, materiały niepełnowartościowe, odpady produkcyjne, surowce wtórne, lokalne rezerwy powierzchni produkcyjnych oraz nie wykorzystywane w przemyśle kluczowymi maszyny i urządzenia.

C. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna.

1. W celu uzyskania dalszej poprawy warunków mieszkaniowych ludności należy zapewnić dalszy postęp w realizacji programu budownictwa mieszkaniowego, wyrażający się w oddaniu do użytku w 1980 r. obiektów o łącznej powierzchni użytkowej mieszkań 21,7—22,3 mln m², co odpowiada liczbie około 340—346 tys. mieszkań. Wraz z oddawanymi do użytku mieszkaniem w osiedlach powinny być przekazane do eksploatacji lokale handlowe, gastronomiczne, usługowe i inne o łącznej powierzchni użytkowej 305—315 tys. m².

2. W ramach ogólnego programu mieszkaniowego, określonego w ust. 1, zadania spółdzielczego budownictwa mieszkaniowego wynoszą 9,5 mln m² powierzchni użytkowej mieszkań, to jest około 184 tys. mieszkań. Na zrealizowanie tych zadań przeznaczają się nakłady inwestycyjne w nieprzekraczalnej wysokości około 79 mld zł.

3. Konieczne jest bardziej efektywne wykorzystanie środków przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe, a zwłaszcza racjonalne projektowanie i oszczędne gospodarowanie materiałami, zapewniające przy tym niezbędny standard, odpowiednią jakość oraz wartość użytkową mieszkań.

4. Należy bezwzględnie przestrzegać ustalonych kosztów 1 m² powierzchni użytkowej mieszkań. W związku z tym ilość obiektów powyżej 5 kondygnacji nie powinna przekraczać ustalonego udziału w strukturze wielorodzin-

nego budownictwa mieszkaniowego. Tylko utrzymanie się w kosztach jednostkowych budownictwa mieszkaniowego może stwarzać warunki pełnej realizacji programu mieszkaniowego w 1980 r.

5. Należy zapewnić dalszą poprawę zaopatrzenia miast w wodę i ciepło przez rozwój urządzeń komunalnych oraz efektywniejsze ich wykorzystanie, jak również usprawnić działalność komunikacji miejskiej.

6. Należy zapewnić, przy udziale wojewodów, terminową realizację inwestycji komunalnych, zwłaszcza przewidzianych do oddania do użytku w 1980 r., oraz przestrzeganie dyscypliny kosztów inwestycyjnych.

7. W celu zapewnienia warunków do rytmicznej realizacji zadań budownictwa mieszkaniowego należy skoncentrować działania związane z uzbrojeniem terenów pod budownictwo mieszkaniowe w 1980 r.

D. Oświata, kultura i sztuka, ochrona zdrowia, turystyka i wypoczynek, sport i kultura fizyczna.

1. Należy kontynuować realizację reformy systemu edukacji narodowej, zapewniając rozszerzenie zakresu wychowania przedszkolnego, zwłaszcza w formach pełnych, szczególnie obejmując nim dzieci w wieku 6 lat, oraz wprowadzając nowe programy dla klas trzecich w szkołach podstawowych. Należy tworzyć warunki wprowadzenia reformy przez kontynuowanie podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, zwłaszcza na wsi, rozbudowę bazy materialnej szkolnictwa, zapewnienie wyposażenia szkół w pomoce naukowe, niezbędne do realizacji nowych programów nauczania, zaopatrzenie uczniów, zwłaszcza klas I—III, w podręczniki oraz usprawnienie dowożenia uczniów do szkół zbiorczych.

2. Przyjmuje się, że szkołę podstawową ukończy w 1980 r. około 487 tys. absolwentów, z tego 85 tys. podejmie dalszą naukę w liceach ogólnokształcących, a 392 tys. w szkołach zawodowych.

3. W szkolnictwie ponadpodstawowym, a zwłaszcza zawodowym, należy kontynuować działania na rzecz poprawy dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb gospodarki. Należy zwiększyć rozmiary kształcenia kadr dla potrzeb gospodarki żywnościowej, a w szczególności dla rolnictwa i sfery usług. Liczbę uczniów przyjmowanych do pierwszej klasy zasadniczych szkół zawodowych kształcących dla potrzeb rolnictwa i gospodarki żywnościowej należy zwiększyć co najmniej do 64 tys. osób, a do pierwszej klasy techników, liceów zawodowych i policealnych studiów zawodowych do 47 tys. osób. Należy również zwiększyć przyjęcia na inne kierunki kształcenia, w których istnieje deficyt kadr kwalifikowanych lub przewiduje się wzrost zapotrzebowania w latach przyszłych.

4. Przyjmuje się, że liczba studentów nowo przyjętych na pierwszy rok studiów dziennych osiągnie 59,5 tys. osób, w tym na kierunkach służących potrzebom rolnictwa 10,5 tys. osób. Należy systematycznie poprawiać jakość kształcenia oraz warunki nauczania w szkołach wyższych, a także polepszać warunki socjalne studentów.

5. Należy zapewnić korzystne warunki do rozwoju i upowszechniania działalności kulturalnej, utrwalenia osiągnięć w dziedzinach: literatury, muzyki, teatru, kinematografii, plastyki, ochrony zabytków, zapewnienia opieki i pomocy środowiskom twórczym, rozwoju kulturalnego wszystkich regionów kraju, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dostępność do dóbr kulturalnych w środowisku

robotniczym i wiejskim, uwzględniając w tym nowe osiedla i osady. Istotne znaczenie ma tworzenie warunków dla rozwoju młodych talentów artystycznych.

W działalności oświatowo-kulturalnej oraz w programach radiowych i telewizyjnych należy doskonalić ich poziom ideowy i artystyczny, a także wiedzę ekonomiczną społeczeństwa, a w programach dla młodzieży zwracać szczególną uwagę na ich wartości wychowawcze oraz kształtowanie społecznych cech osobowości człowieka.

6. W dziedzinie ochrony zdrowia należy kontynuować dalsze doskonalenie funkcjonowania instytucji podstawowej opieki zdrowotnej oraz zwiększać intensywność zwalczania chorób społecznych i zawodowych. Realizacja tych zadań wymaga odpowiedniego rozmieszczenia kadr lekarskich i personelu pomocniczego oraz bardziej efektywnego wykorzystania środków będących w dyspozycji służby zdrowia. Liczba łóżek w szpitalach ogólnych i klinicznych powinna się zwiększyć o 4,3%, to jest do 208,4 tys. Należy zwiększyć koncentrację robót budowlano-montażowych na budowach szpitali oddawanych do użytku w 1980 r. oraz kontynuować budowę pawilonów szpitalnych w krótkim cyklu realizacyjnym, co powinno przyczynić się do zwiększenia ilości miejsc w lecznictwie zamkniętym. Należy zwiększyć środki kierowane z Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia na budownictwo i wyposażenie szpitali.

Należy zapewnić zaopatrzenie ludności w podstawowe leki. Niezbędne jest prowadzenie prac nad racjonalizacją ich zużycia i zapobieganie marnotrawstwu.

7. Należy kontynuować rozszerzanie zakresu pomocy ludziom starym, między innymi przez dalszą poprawę opieki środowiskowej oraz zwiększenie liczby miejsc w zakładach opieki społecznej do około 62,2 tys., to jest o 3,3%.

8. Należy rozszerzać możliwości wypoczynku w ośrodkach i rejonach turystyczno-wczasowych w drodze zwiększenia stopnia wykorzystania istniejących obiektów wczasowych. Liczba miejsc w hotelach powinna zwiększyć się o 6,6%. Szacuje się, że z wczasów pracowniczych skorzysta w 1980 r. ponad 4,5 mln osób. Należy popierać rozwój turystyki zbiorowej.

9. Należy kontynuować działania upowszechniające sport, zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej, oraz zapewnić dobre przygotowanie kadry narodowej do udziału w Igrzyskach Olimpijskich w 1980 r.

E. Ochrona środowiska naturalnego, gospodarka wodna, program „Wisła”.

1. Należy kontynuować w zakładach przemysłowych działania zapewniające skuteczną ochronę środowiska naturalnego przed ujemnymi skutkami działalności produkcyjnej.

Należy także budować komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków, zagospodarowywać odpady przemysłowe oraz rekultywować wysypiska, hałdy i stawy psadowe.

2. Należy zapewnić poprawę stanu zabezpieczenia kraju przed powodzią, a zwłaszcza zapewnić budowę lub modernizację około 60 km wałów przeciwpowodziowych oraz dokonać regulacji ponad 514 km rzek i potoków górskich. W celu poprawy zaopatrzenia w wodę ludności, zakładów przemysłowych i rolnictwa należy między innymi zwiększyć zdolność produkcyjną ujęć wodnych o ponad 4,2 mln m³ na dobę oraz osiągnąć przyrost pojemności zbiorników wodnych o 24,3 mln m³.

3. Należy kontynuować realizację programu kompleksowego zagospodarowania rzeki Wisły i jej dorzecza, a w szczególności należy zapewnić właściwy przebieg realizacji kaskady górnej Wisły.

III. Produkcja materialna.

A. Przemysł.

1. W przemyśle należy przyjąć jako podstawowe następujące kierunki działania:

- 1) dostosować tempo wzrostu produkcji przemysłowej w poszczególnych gałęziach i branżach do możliwości zaopatrzenia w surowce i materiały z produkcji krajowej i z importu,
- 2) sterować rozwojem produkcji w celu zapewnienia oszczędnego i efektywnego wykorzystania posiadanych surowców i materiałów oraz uzyskania produktów najbardziej niezbędnych dla potrzeb gospodarki,
- 3) kontynuować wprowadzanie zmian w strukturze produkcji na rzecz zwiększenia rozmiarów produkcji na zaopatrzenie rynku oraz na eksport,
- 4) dostosować wielkość produkcji na cele inwestycyjne ściśle do wielkości nakładów inwestycyjnych i potrzeb eksportowych,
- 5) podnosić poziom nowoczesności i jakości produkcji,
- 6) znacznie zwiększyć produkcję części zamiennych i dostosować ją do potrzeb racjonalnej eksploatacji,
- 7) obniżać nadmierną energochłonność i materiałochłonność produkcji; eliminować wyroby o niskich parametrach techniczno-eksploatacyjnych i nie posiadające zbytu,
- 8) zwiększać efektywność gospodarowania, w szczególności przez:
  - a) zmniejszenie materiałochłonności produkcji w wyniku rozszerzenia zakresu stosowania znacznie oszczędniejszych norm zużycia materiałów, surowców i energii na jednostkę produkcji,
  - b) zmniejszenie importochłonności produkcji i racjonalizację importu,
  - c) obniżanie kosztów własnych, w tym zwłaszcza materiałowych,
  - d) lepsze wykorzystanie czasu pracy, w tym szczególnie przez poprawę organizacji pracy i ograniczenie absencji,
- 9) szerzej wykorzystywać substytuty materiałowe, surowce wtórne oraz rozwijać regenerację części zamiennych.

2. Uwzględniając możliwości zaopatrzenia w surowce, materiały oraz elementy kooperacyjne z produkcji krajowej i z importu, wzrost produkcji przemysłowej powinien wynieść 3,0—4,2%. Oznacza to, że wartość sprzedaży produkcji i usług przedsiębiorstw przemysłowych osiągnie poziom około 3.150 mld zł, w tym produkcja rynkowa wyniesie 1.026 mld zł, to jest wzrośnie o 5,5%, a produkcja na eksport 491 mld zł, to jest wzrośnie o 8,9%; produkcja na cele inwestycyjne nie powinna przekroczyć poziomu 93 mld zł, co stanowi zmniejszenie o około 8%.

3. Wartość sprzedaży produkcji i usług przedsiębiorstw przemysłowych według gałęzi powinna osiągnąć następujący poziom:

w mld zł

Wyszczególnienie	1980 r.	Wskaźniki
		1980 1979 p.w.
Przemysł ogółem	3.150	103,0—104,2
w tym:		
— paliwowo-energetyczny	300	103,6
— metalurgiczny	268	103,3
— elektromaszynowy	908	105,1
— chemiczny	281	103,5
— mineralny	107	105,8
— drzewno-papierniczy	148	106,3
— lekki	432	104,1
— spożywczy	627	103,8

B. Rolnictwo.

1. Należy kontynuować działania zapewniające wzrost produkcji rolniczej, poprawę zaopatrzenia społeczeństwa w produkty żywnościowe oraz niezbędne dostawy surowców dla przemysłu rolno-spożywczego.

2. Przyjmuje się, że produkcja globalna rolnictwa w 1980 r. osiągnie poziom 675 mld zł.

3. W celu uzyskania zakładanego wzrostu produkcji rolniczej należy:

- 1) zwiększyć obszar uprawy zbóż do 8.300 tys. ha, to jest o 5,4%, wykorzystując możliwości rozszerzenia zasiewów zbóż jarych,
- 2) ograniczyć przekazywanie użytków rolnych na cele nierolnicze społeczne i indywidualne do niezbędnych wielkości i zapewnić w tym zakresie bardziej skuteczną kontrolę w terenie,
- 3) zapewnić pełne wykorzystanie ziemi przez wydawniejsze zagospodarowanie nie wykorzystanych rolniczo gruntów nadających się do uprawy, podejmując działania w celu podniesienia żyzności gleb,
- 4) podejmować wszechstronne działania w celu utrzymania osiągniętego w czerwcu 1979 r. pogłowia trzody chlewnej oraz przywrócenia pogłowia bydła co najmniej do poziomu z 1978 r., między innymi przez wykorzystanie wszystkich stanowisk hodowlanych,
- 5) rozwijać produkcję zwierzęcą przede wszystkim wykorzystując własne zasoby pasz w gospodarstwach przy ograniczeniu zużycia pasz treściwych na jednostkę produkcji zwierzęcej; fermy tuczu trzody chlewnej i bydła tworzyć wyłącznie w gospodarstwach posiadających odpowiednie zaplecze paszowe,
- 6) podnosić efektywność gospodarowania zasobami pasz w gospodarstwach uspołecznionych przez zmniejszenie strat i ściśle stosowanie norm zużycia pasz, a w gospodarstwach indywidualnych przy wzmoczeniu działalności instruktazowej w tym zakresie przez służbę rolną,
- 7) zapewnić pełne i efektywne wykorzystanie środków przeznaczonych na rozwój rolnictwa, zwracając uwagę na racjonalne ich rozmieszczenie w układzie terytorialnym i sektorowym, odpowiednio do zadań produkcyjnych,
- 8) koncentrować nakłady inwestycyjne przede wszystkim na zadaniach rozpoczętych i ważnych dla rozwoju rol-

nictwa w najbliższych latach, takich jak melioracje, zaopatrzenie wsi w wodę, elektryfikacja, oraz na zaplecze paszowe,

- 9) zapewnić właściwe zagospodarowanie zmeliorowanych gruntów i użytków zielonych oraz należytą konserwację urządzeń wodno-melioracyjnych,
- 10) kontynuować działania umacniające i zapewniające rozwój gospodarki uspołecznionej oraz popierać rozwój gospodarstw indywidualnych osiągających dobre wyniki produkcyjne, pomagając przy tym gospodarstwom słabszym, ale rokującym poprawę wyników, a także wspierać rozwój gospodarstw specjalistycznych i zespołów rolników indywidualnych wykazujących się wysoką produkcją towarową.

4. Zaopatrzenie rolnictwa w podstawowe środki produkcji powinno kształtować się następująco:

- 1) dostawy pasz z zasobów państwowych w roku gospodarczym 1979/1980 powinny wynieść 8,4 mln ton,
- 2) dostawy nawozów mineralnych z produkcji krajowej i z importu powinny wynieść w czystym składniku łącznie 3.770 tys. ton, z tego nawozów azotowych 1.340 tys. ton, fosforowych 980 tys. ton, potasowych 1.450 tys. ton; przyrost nawozów mineralnych przeznaczyc należy przede wszystkim dla gospodarstw indywidualnych; w gospodarstwach uspołecznionych należy podjąć działania dla poprawy efektywności nawożenia,
- 3) wartość dostaw ciągników, maszyn i urządzeń dla rolnictwa powinna być wyższa o ponad 30%; dostawy ciągników powinny wynieść 57,6 tys. sztuk, kombajnów zbożowych typu „Bizon“ ponad 3,9 tys. sztuk, kombajnów do zbioru buraków cukrowych w przeliczeniu na jednorzędowe ponad 1,2 tys. sztuk, kombajnów do zbioru ziemniaków 2,5 tys. sztuk,
- 4) w ramach ogólnych dostaw na rynek szacuje się, że dla rynku wiejskiego dostawy podstawowych materiałów budowlanych z produkcji jednostek uspołecznionych powinny osiągnąć co najmniej poziom: cementu 4.600 tys. ton, elementów ściennych ze źródeł centralnego zaopatrzenia 4.000 mln jednostek, wyrobów walcowanych 335 tys. ton oraz tarcicy iglastej 450 tys. m³.

C. Leśnictwo.

1. W leśnictwie należy kontynuować działania zapewniające poprawę produktywności gospodarki, koncentrując się przede wszystkim na:

- 1) dalszej intensyfikacji prac w dziedzinie hodowli i pielęgnacji lasów w celu zwiększenia przyrostu masy drzewnej,
- 2) utrzymaniu prawidłowych proporcji między przyrostem masy drewna i wielkością wyrębu.

2. W celu zapewnienia racjonalnej gospodarki leśnej należy dokonać:

- 1) zalesień i odnowień sztucznych na powierzchni około 99 tys. ha, w tym w Lasach Państwowych na powierzchni 69 tys. ha,
- 2) zabiegów pielęgnacyjnych w drzewostanach na obszarze około 600 tys. ha, w tym w Lasach Państwowych na 515 tys. ha.

3. W celu zwiększenia zadrzewienia kraju należy zasadzić 12 mln sztuk drzewek na terenach pozaleśnych.

4. Zakłada się pozyskanie drewna — grubizny ogółem w ilości 21,7 mln m³, w tym w Lasach Państwowych 19,5 mln m³.

D. Budownictwo.

1. Należy podporządkować produkcję budowlano-montażową zadaniom planu inwestycyjnego, nie dopuszczając do przekroczenia przeznaczonych na ten cel nakładów, oraz koncentrować uwagę na zapewnieniu obniżenia kosztów produkcji budowlano-montażowej, zwłaszcza przez obniżkę kosztów materiałowych. Działalność przedsiębiorstw budowlano-montażowych powinna w szczególności koncentrować się na realizacji inwestycji uznanych za priorytetowe oraz budownictwa mieszkaniowego.

W celu właściwej realizacji tych zadań należy zapewnić:

- 1) sterowanie zdolnościami przerobowymi przedsiębiorstw budowlano-montażowych w dostosowaniu do struktury planu inwestycyjnego,
- 2) koncentrację potencjału budownictwa na inwestycjach, które powinny być zakończone w 1980 r.,
- 3) poprawę organizacji pracy na placach budów oraz lepsze wykorzystanie czasu pracy,
- 4) poprawę jakości wykonawstwa, szczególnie w budownictwie mieszkaniowym,
- 5) dostosowanie potencjału wykonawczego budownictwa do zadań wynikających z programu inwestycyjnego w układzie terytorialnym, zwłaszcza w rejonach o dużej koncentracji robót,
- 6) poprawę efektywności gospodarowania, szczególnie przez lepsze wykorzystanie sprzętu budowlanego i środków transportowych, oszczędne gospodarowanie materiałami, a zwłaszcza zmniejszenie zużycia podstawowych surowców i materiałów.

2. Zakłada się, że globalna wartość robót budowlano-montażowych w gospodarce narodowej, obejmująca roboty o charakterze inwestycyjnym oraz roboty remontowe, osiągnie kwotę około 514 mld zł.

E. Transport i łączność.

1. Należy dążyć do pełniejszego zaspokojenia potrzeb przewozowych gospodarki i ludności. W szczególności w transporcie kolejowym należy zapewnić przewóz towarów masowych, a zwłaszcza wywóz węgla ze Śląska.

Niezbędne jest dalsze doskonalenie organizacji i racjonalizacji przewozów, lepsze wykorzystanie środków technicznych, między innymi przez usprawnienie gospodarki remontowej oraz modernizację zaplecza technicznego transportu i łączności. Konieczna jest także pomoc dla transportu ze strony innych działów gospodarki narodowej.

2. Przewozy ładunków w transporcie publicznym i branżowym — bez transportu morskiego — powinny wynieść około 1,7 mld ton, to jest wzrosnąć o 2,9%, w tym kolejami normalnotorowymi 496 mln ton, a transportem samochodowym zorganizowanym w przedsiębiorstwach około 1,1 mld ton.

3. Przewozy pasażerów transportem publicznym powinny wynieść ponad 3,5 mld, w tym przewozy kolejowe ponad 1,1 mld pasażerów, a przewozy samochodowe 2,4 mld pasażerów. Należy zapewnić poprawę regularności kursowania pociągów pasażerskich i autobusów oraz poprawę jakości i sprawności komunikacji zarówno dalekobieżnej, jak i podmiejskiej.

4. Niezbędna jest poprawa stanu technicznego taboru, organizacji przewozów kolejowych i maksymalne wykorzystanie potencjału przewozowego, zwłaszcza przez przyspieszenie obrotu wagonów oraz poprawę wykorzystania środków trakcyjnych. Modernizacja trakcji kolejowej powinna

zapewnić zwiększenie udziału trakcji elektrycznej w obsłudze ruchu towarowego do 59,4%, a w ruchu pasażerskim do 48,5%.

5. Należy zapewnić niezbędną wymianę nawierzchni kolejowej oraz zwiększyć stosowanie szyn typu ciężkiego na podstawowych trasach transportowych w celu usprawnienia ruchu ciężkich pociągów.

6. W ramach środków przewidzianych na utrzymanie dróg oraz na działalność modernizacyjno-inwestycyjną należy kontynuować prace nad ulepszeniem sieci dróg kołowych oraz prace remontowe w celu zapewnienia poprawy stanu technicznego tych dróg.

7. W transporcie samochodowym należy zapewnić poprawę wykorzystania taboru, między innymi przez: lepszą organizację pracy spedycji, poprawę stanu technicznego taboru, zwiększenie zaopatrzenia w nowe i regenerowane ogumienie, części zamienne i akumulatory, lepsze wykorzystanie ładowności, eliminowanie próżnych przebiegów oraz wzrost mechanizacji robót ładunkowych.

8. Przewozy ładunków własną flotą morską powinny wynieść około 41 mln ton. W portach morskich należy zapewnić przeładunki towarów w ilości około 67,5 mln ton. Należy zapewnić wzrost dodatniego salda własnej floty handlowej o 3,5%.

9. Należy zapewnić dalszy rozwój usług łączności, zwłaszcza na rzecz ludności, między innymi przez wykorzystywanie środków z Funduszu Rozwoju Telekomunikacji. Pojemność central telefonicznych powinna zwiększyć się o 72 tys. numerów, a przyrost liczby abonentów powinien wynieść co najmniej 65 tys. numerów. Wartość usług łączności powinna osiągnąć 35,6 mld zł, co oznacza wzrost o 4,6%.

IV. Środki realizacji planu.

A. Efektywność gospodarowania.

1. Zrealizowanie zadań określonych w narodowym planie społeczno-gospodarczym na 1980 r. wymaga osiągnięcia wyraźnego postępu w jakości pracy i efektywności gospodarowania we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego. W szczególności wiąże się to z potrzebą uzyskania oszczędności materiałowych, surowcowych, energetycznych, racjonalizacją pracy, jak też oszczędnym gospodarowaniem innymi środkami produkcji.

2. Postęp w gospodarowaniu paliwami, energią, surowcami i materiałami należy uzyskać między innymi przez rozszerzenie normowania ich zużycia, aktualizację dotychczasowych norm stosownie do zachodzących zmian w procesach technologicznych, a także przez przestrzeganie dyscypliny realizacji programów oszczędnościowych.

W rezultacie tych działań powinno nastąpić obniżenie kosztów ogółem w przemyśle o 0,4%, w tym materiałowych co najmniej o 1,2%, a w budownictwie kosztów ogółem o 0,8%, w tym materiałowych co najmniej o 0,3%. Jednocześnie należy usprawniać organizację zaopatrzenia w materiały i surowce, aby przyrost zapasów w przemyśle nie przekroczył 0,8% na 1% przyrostu wartości produkcji.

3. Ważnym czynnikiem warunkującym uzyskanie zakładanego postępu w efektywności gospodarowania powinna być racjonalizacja zatrudnienia, poprawa jakości i organizacji oraz dyscypliny pracy, lepsze wykorzystanie czasu pracy, a także ograniczenie fluktuacji zatrudnienia.

W rezultacie zakłada się wzrost wydajności pracy w przemyśle o 4,4%, a w budownictwie o 6,5%.

4. Należy szerzej wykorzystywać dostępne rozwiązania z zakresu postępu technicznego, zapewniając terminowe uruchamianie i opanowywanie produkcji nowych wyrobów, nowych konstrukcji i technologii, jak też szerzej wykorzystywać ruch racjonalizatorski.

Należy także zapewnić poprawę jakości produkcji oraz zmniejszenie strat w brakach produkcyjnych, jak też obniżyć koszty napraw gwarancyjnych.

Podniesienie jakości produkcji powinno zapewnić wzrost ilości wyrobów oznaczonych państwowymi znakami jakości „Q” i „1” w produkcji przemysłowej o 6,6%.

B. Zatrudnienie i poprawa jakości pracy.

1. Zmniejszanie się przyrostu zasobów pracy w warunkach dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju wymaga racjonalizacji gospodarowania kadrą pracowniczą. Należy zapewnić dopływ wykwalifikowanych kadr do przemysłu górniczego, energetyki, transportu i rolnictwa, sfery obsługi rolnictwa, usług dla ludności zarówno na wsi, jak i w mieście oraz do pracy nakładczej, rzemiosła i handlu głównie w systemie agencji-prowizyjnym. W pozostałych działach gospodarki narodowej stan zatrudnienia należy dostosować do zadań produkcyjnych i wzrostu wydajności pracy określonych w tych działach.

2. Warunkiem realizacji wskazanych zamierzeń jest wykonanie przez gospodarkę uspołecznioną ustalonego programu zadań produkcyjnych oraz usługowych, między innymi przez wzrost wydajności pracy, poprawę jakości oraz zwiększenie efektywności pracy przy maksymalnej racjonalizacji zatrudnienia.

3. Realizacji zadań planu oraz wzrostowi wydajności pracy sprzyjać powinny, oprócz dalszego wzrostu technicznego uzbrojenia pracy, także wzrost poziomu kwalifikacji zawodowych pracowników oraz poprawa organizacji pracy.

Dopływ absolwentów wpłynie na poprawę struktury kwalifikacyjnej zatrudnionych, zwiększając udział zatrudnienia osób z wykształceniem ponadpodstawowym do 65%.

4. Poprawę wykorzystania czynnika ludzkiego w procesach rozwojowych powinno się osiągnąć w szczególności przez:

- 1) doskonalenie organizacji produkcji oraz jej mechanizację i automatyzację,
- 2) kontynuowanie realizacji programu poprawy struktury zatrudnienia według kwalifikacji,
- 3) większe niż dotychczas przemieszczanie wykwalifikowanej kadry z zakładów istniejących w celu obsadzenia miejsc pracy w nowo uruchamianych zakładach,
- 4) przestrzeganie obowiązku przyjmowania do pracy w pierwszej kolejności pracowników posiadających pełne kwalifikacje zawodowe i zatrudniania ich zgodnie z ustaleniami taryfikatorów kwalifikacyjnych,
- 5) wykorzystanie normowania i organizacji pracy jako instrumentów racjonalizujących gospodarkę zatrudnieniem i funduszem plac,
- 6) ograniczenie zatrudnienia w administracji gospodarczej, szczególnie przedsiębiorstw i zjednoczeń,
- 7) wzmocnienie organizacji i dyscypliny pracy zarówno w sferze produkcji materialnej, jak i niematerialnej.

5. Należy nadal zwracać uwagę na poprawę warunków pracy oraz sprawy bytowe, a zwłaszcza na:

- 1) warunki bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 2) prawidłowy przebieg adaptacji zawodowej nowo przyjmowanych pracowników,

- 3) prawidłowe realizowanie zasad wynagrodzeń za pracę,
- 4) kształtowanie postaw zaangażowania zawodowego i społecznego załóg pracowniczych.

C. Inwestycje.

1. Przyjmuje się globalne wielkości nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej w 1980 r. na poziomie 600 mld zł, w tym 20 mld zł z tytułu zakupów kredytowych. Nakłady inwestycyjne w gospodarce uspołecznionej — po uwzględnieniu dodatkowych zakupów kredytowych — wyniosą 535 mld zł.

2. W dziedzinie inwestycji, w warunkach obniżonego poziomu nakładów inwestycyjnych, należy zapewnić pierwszeństwo dla następujących kierunków inwestowania: energetyki, górnictwa, transportu, zwłaszcza kolejowego, budownictwa mieszkaniowego, inwestycji urzędów wojewódzkich, związanych zwłaszcza z uzbrojeniem terenów oraz budową szpitali i pawilonów szpitalnych, a także dla przemysłu drobnego.

3. W działalności inwestycyjnej zaleca się kontynuowanie następujących działań:

- 1) koncentrację nakładów na inwestycje, które powinny być zakończone w 1980 r.,
- 2) rozszerzenie zakresu inwestycji drobnych i modernizacyjnych, zwłaszcza zapewniających przyrost produkcji rynkowej i eksportowej oraz wzrost wydajności i poprawę warunków pracy,
- 3) zmniejszenie frontu inwestycyjnego przez ograniczenie nowo rozpoczynanych inwestycji do najniezbędniejszych, wiążących się bezpośrednio z realizowanymi już programami rozwoju, szczególnie budownictwa mieszkaniowego i gospodarki żywnościowej,
- 4) wzmocnienie dyscypliny inwestowania, szczególnie w dziedzinie oszczędnego projektowania i realizacji inwestycji, przestrzegania obowiązujących norm i normatywów projektowania oraz nieprzekraczania ustalonych kosztów inwestycji w budownictwie przemysłowym i ogólnym, łącznie z budownictwem mieszkaniowym i szpitalnym.

4. Zakłada się, że w podstawowych działach gospodarki narodowej nakłady inwestycyjne w 1980 r. wyniosą:

I. Działy sfery produkcji materialnej	419,7
w tym:	
Przemysł	222,2
Budownictwo	17,2
Rolnictwo	90,7
Transport i łączność	46,3
Handel	7,0
Gospodarka komunalna	30,3
II. Działy konsumpcji społecznej	180,3
w tym:	
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	147,1
Nauka i rozwój techniki	2,9
Oświata i wychowanie	8,0
Kultura i sztuka	1,7
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	11,0

5. W wyniku koncentracji środków i działań w obszarze inwestycji przewiduje się przekazanie do użytkowania i eksploatacji obiektów i zadań inwestycyjnych o łącznej wartości kosztorysowej przekraczającej 550 mld zł, w tym w dziale przemysł o wartości około 200 mld zł. Pozwoli to uzyskać znaczne przyrosty nowych zdolności produkcyj-

nych i innych efektów. Przewiduje się ukończenie i oddanie do użytku:

1) ważniejszych efektów socjalno-bytowych:

- 340—346 tys. nowych mieszkań o 21,7—22,3 mln m² powierzchni użytkowej, w tym około 90—96 tys. mieszkań z budownictwa indywidualnego,
- około 13 tys. łóżek w szpitalach ogólnych i klinicznych, w tym około 8 tys. do zagospodarowania do końca 1980 r.,
- około 400 tys. m² powierzchni użytkowej w lokalach usługowych i sklepowych, w tym 305—315 tys. m² w osiedlach mieszkaniowych,
- 16 tys. nowych miejsc w przedszkolach oraz około 1,5 tys. pomieszczeń do nauki, w tym ponad 500 w zbiorczych szkołach gminnych,
- 250 tys. m² w nowych obiektach dydaktycznych w szkolnictwie wyższym,
- 4,6 tys. miejsc w domach studenckich i hotelach asystenckich, z tego ponad 2 tys. z budownictwa inwestycyjnego,
- nowe stołówki akademickie o możliwości wydawania 4.200 obiadów dziennie;

2) ważniejszych obiektów przemysłowych:

- w przemyśle paliwowo-energetycznym zakłada się oddanie nowych mocy energetycznych w ilości 1.620 MW, w tym pierwszego bloku o mocy 360 MW w nowo budującym się Kombinacie Paliwowo-Energetycznym w Bełchatowie; należy zapewnić osiągnięcie pełnej mocy dyspozycyjnej w drugim bloku 500 MW w Elektrowni Kozienice,
- w górnictwie węgla kamiennego przewiduje się oddanie nowych zdolności wydobywczych w ilości około 12 mln ton rocznie, między innymi z pierwszej Kopalni Pilotowo-Wydobywczej w Lubelskim Zagłębiu Węglowym; w ilości tej przewiduje się przyrost zdolności wydobywczej w kopalniach węgla koksującego o około 3 mln ton rocznie,
- w hutnictwie żelaza i stali przewiduje się między innymi uzyskanie zdolności produkcyjnych w Walcowni Drobnej w Hucie im. M. Nowotki w ilości 500 tys. ton rocznie,
- w przemyśle metalowym zostaną przekazane do eksploatacji 2 duże wytwórnie łożysk, w tym w Sosnowcu o zdolności około 10 mln sztuk rocznie łożysk tocznych oraz w Gdańsku o zdolności około 27 mln sztuk rocznie łożysk ślizgowych,
- w przemyśle maszynowym, precyzyjnym, elektronicznym oraz elektrotechnicznym przewiduje się oddanie do eksploatacji poważnych zdolności produkcyjnych, w tym 268 tys. sztuk rocznie kineskopów w Zakładach Kineskopów Kolorowych w Piasecznie,
- w przemyśle chemicznym przewiduje się wzrost zdolności wytwórczych między innymi przez oddanie do eksploatacji: wytwórni chloru i polichloru winylu w Zakładach Azotowych we Włocławku, Zakładu Taśm Przenośnikowych w Rogowcu w Bełchatowskich Zakładach Przemysłu Gumowego o zdolnościach regeneracji 30 km taśm transporterowych rocznie,
- w przemyśle ceramicznym przewiduje się oddanie do eksploatacji Zakładu Płytek Ściennych w Opocznie o zdolności produkcyjnej 5 mln m² rocznie,

- w przemyśle włókienniczym przewiduje się przekazanie do eksploatacji zdolności produkcyjnych zapewniających przyrost produkcji między innymi: około 3 tys. ton rocznie przędzy bawełnianej i bawełnopodobnej, 2,5 mln mb. rocznie tkanin bawełnianych i bawełnopodobnych oraz około 1 mln sztuk rocznie odzieży w zakładach przemysłu odzieżowego,
  - w przemyśle spożywczym przewiduje się przekazanie do eksploatacji między innymi: zakładów o zdolnościach produkcyjnych 375 ton na dobę przemiatu zbóż, 3 tys. ton rocznie przetworów drobiowych oraz w przemyśle paszowo-utylizacyjnym o zdolnościach produkcyjnych 13 tys. ton rocznie mączki paszowej,
  - w przemyśle papierniczym zostaną przekazane do eksploatacji pierwsze obiekty w Zakładach Celulozowo-Papierniczych w Kwidzynie, w tym celulozownia o zdolnościach produkcyjnych 170 tys. ton rocznie,
  - w przemyśle piekarniczym przewiduje się wzrost zdolności produkcyjnych pieczywa zwykłego o ponad 260 ton na dobę oraz pieczywa cukierniczego o około 100 ton na dobę, między innymi z obiektów, które zostaną oddane w Poznaniu, Szczecinie oraz we Wrocławiu,
  - w przemyśle mleczarskim przewiduje się oddanie do użytku nowych mocy produkcyjnych zapewniających: przerób mleka w ilości około 500 mln l rocznie, proszku mlecznego w ilości około 25 tys. ton rocznie, serów w ilości ponad 5 tys. ton rocznie oraz masła około 9 tys. ton rocznie; przewiduje się także przekazanie do użytku nowych zamrażalnic-przetwórnij owoców i warzyw o zdolności mrożenia i przetwarzania ponad 20 tys. ton rocznie,
  - w przemyśle mieszkaniowym przewiduje się uzyskanie nowych zdolności w wytwórniach elementów wielkowymiarowych, pozwalających na wybudowanie około 1 mln m² powierzchni użytkowej mieszkań;
- 3) ważniejszych obiektów transportu i łączności:
- w transporcie kolejowym przewiduje się zwiększenie zdolności przewozowej przez zelektryfikowanie dalszych ponad 400 km linii kolejowych, wybudowanie ponad 60 km nowych torów na węzłach i stacjach kolejowych, rozszerzenie automatycznego zabezpieczenia ruchu kolei i łączności na dalsze 100 km,
  - w transporcie morskim przewiduje się przekazanie do eksploatacji nowoczesnej bazy kontenerowej na nabrzeżu helskim w Gdyni o zdolności przeładunkowej około 450 tys. ton rocznie,
  - w telefonii miejscowej przewiduje się zwiększenie pojemności w centralach telefonicznych o 72 tys. numerów, w tym 40 tys. numerów w wyniku rozbudowy istniejących central;
- 4) ważniejszych efektów w rolnictwie:
- w rolnictwie uspołecznionym przewiduje się przekazanie do użytku w nowych budynkach inwentarskich: 140 tys. stanowisk dla bydła, w tym 42 tys. stanowisk dla krów, a także 330 tys. stanowisk dla trzody chlewnej oraz 130 tys. dla owiec,
  - przewiduje się oddanie do eksploatacji nowych szklarni o powierzchni 30 ha,
  - przewiduje się zmeliorowanie ponad 100 tys. ha użytków rolnych oraz zagospodarowanie pomelioracyjne około 30 tys. ha łąk i pastwisk.
- D. Zaopatrzenie i gospodarka materiałowa.
1. W celu wykonania planowych zadań gospodarczych i społecznych konieczny jest postęp w gospodarowaniu paliwami, energią, surowcami i materiałami.
  2. Wykonanie zadań w gospodarce materiałowej wymaga:
    - 1) zwiększenia dyscypliny w realizacji bilansów materiałowych oraz rytmiczności dostaw środków produkcji i materiałów przez wszystkie działy gospodarki narodowej,
    - 2) systematycznego wykonywania zadań dotyczących racjonalizacji gospodarowania surowcami, materiałami, paliwami i energią, a w szczególności ścisłego przestrzegania rygorów oszczędnościowych, zgodnie z programami usprawnienia gospodarki materiałowej,
    - 3) realizacji programu odzysku i zagospodarowania odpadów i surowców wtórnych, a w szczególności zbiórki złomu i makulatury, stosowania surowców i materiałów substytucyjnych oraz surowców lokalnych, zwłaszcza w budownictwie indywidualnym i inwentarskim,
    - 4) rozszerzenia regeneracji części zamiennych, akumulatorów, opon itp.
- E. Współpraca gospodarcza z zagranicą, rozwój integracji w ramach Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.
1. Należy zapewnić realizację ustaleń wynikających z potrzeb dalszego rozwoju kraju, zawartych w porozumieniach o współpracy gospodarczej z zagranicą, a zwłaszcza z państwami członkami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

Szczególne znaczenie ma współpraca gospodarcza ze Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich. Należy ją rozwijać na podstawie skoordynowanych planów i wieloletnich programów, uwzględniających dla podstawowych dziedzin przemysłu specjalizację i kooperację produkcji oraz współpracę naukowo-techniczną.
  2. Dalszy postęp w pogłębianiu socjalistycznej integracji gospodarczej należy zapewnić przez:
    - 1) aktywne uczestnictwo w przygotowaniu do realizacji przedsięwzięć objętych wieloletnimi kierunkowymi programami współpracy państw członków Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, w celu zapewnienia w okresie perspektywicznym zwiększonych dostaw dla naszej gospodarki paliw i surowców oraz bardziej efektywnego ukształtowania struktury wymiany handlowej towarów przemysłowych przetwórczych,
    - 2) uczestnictwo Polski w rozbudowie zdolności wydobywczych paliw i surowców na terenie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w celu zapewnienia zwiększonych ich dostaw dla naszej gospodarki,
    - 3) realizację zawartych z państwami członkami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej umów i porozumień dwu- i wielostronnych w dziedzinie specjalizacji i kooperacji produkcji; wartość dostaw z tytułu realizacji porozumień o specjalizacji i kooperacji produkcji będzie stanowiła około 22,1% całkowitej wartości obrotów towarowych z tymi państwami.

Należy także podejmować określone inicjatywy zmierzające do rozwiązywania — we współpracy z państwami członkami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej — problemów związanych z rozwojem gospodarki żywnościowej oraz poprawą zaopatrzenia rynku wewnętrznego.

3. W trakcie realizacji planu należy wykorzystywać możliwości dalszego rozszerzania współpracy pogłębiającej specjalizację i kooperację, a także rozszerzanie wymiany wyrobów gotowych w zamian za surowce.

4. We współpracy z krajami rozwijającymi się należy dążyć do rozszerzenia kontaktów ekonomicznych na podstawie wieloletnich programów współpracy gospodarczej.

5. We współpracy z rozwiniętymi krajami kapitalistycznymi należy dążyć do rozszerzania korzystnych porozumień kooperacyjnych.

F. Handel zagraniczny.

1. W dziedzinie handlu zagranicznego należy dążyć do dalszego rozwoju eksportu w celu uzyskania środków:

- 1) na niezbędny w 1980 r. import surowców i materiałów dla potrzeb produkcyjnych przemysłu i innych działów gospodarki, a także na import maszyn i nowoczesnych urządzeń do realizacji programu inwestycyjnego oraz produkcji towarów wzbogacających zaopatrzenie rynku,
- 2) na obsługę i spłatę rat zaciągniętych kredytów.

2. Zakłada się, że wartość obrotów handlu zagranicznego w zakresie towarów, budownictwa i usług osiągnie poziom 123,5 mld zł dew., co oznacza 9,1% wzrostu, przy wyższej dynamice eksportu niż importu.

3. Należy tworzyć warunki do dalszej aktywizacji i maksymalnego zwiększenia eksportu przez wykorzystanie rezerw do rozwoju produkcji eksportowej oraz wyższy stopień uszlachetniania wyrobów przeznaczonych na eksport. Trzeba przy tym systematycznie poprawiać jakość wyrobów na eksport oraz zapewniać osiąganie standardów światowych.

4. Należy dążyć do przekraczania zakładanej wartości eksportu towarów i usług przez umiejętne wykorzystywanie koniunktur cenowych na rynkach zagranicznych oraz rozszerzanie i wzbogacanie form promocji eksportu.

5. Należy kontynuować działania racjonalizujące import. Przemysł i handel zagraniczny powinny zacieśniać współdziałanie, wykorzystując możliwości substytucji zarówno w odniesieniu do towarów, jak i kierunków zakupu.

6. Producenci i handlowcy powinni dążyć do zwiększenia efektywności wymiany handlowej z zagranicą w drodze poprawy opłacalności eksportu i racjonalizacji importu, a także przez elastyczne wykorzystywanie zmiany koniunktur na rynkach zagranicznych.

G. Nauka i technika.

1. Podstawowym zadaniem nauki i techniki jest ściślejsze powiązanie działalności naukowo-badawczej, rozwojowej i wdrożeniowej z potrzebami społeczno-gospodarczymi oraz zwiększaniem efektywności gospodarowania. Należy osiągnąć poprawę w wykorzystaniu krajowych prac naukowo-badawczych i wdrożeń.

2. Prace badawcze i rozwojowe należy skoncentrować na opracowaniu, przygotowaniu i wdrażaniu nowych op

cowań technicznych, ekonomicznych, organizacyjnych i innych, wynikających z rządowych programów badawczo-rozwojowych oraz problemów węzłowych. Prace te powinny być powiązane z zadaniami planu dotyczącymi racjonalizacji zużycia materiałów, surowców i energii, poprawy jakości i nowoczesności produkowanych wyrobów, zwiększenia efektywności eksportu i racjonalizacji importu oraz budownictwa mieszkaniowego.

3. W celu uzyskania trwałych efektów z nabytych licencji placówki naukowo-badawcze i rozwojowe powinny pracować nad ich dalszym doskonaleniem i rozwojem, jak również przygotowywać propozycje rozwiązań eliminujących import.

4. Należy rozwijać wszechstronną współpracę naukowo-techniczną z zagranicą, a zwłaszcza ze Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich i innymi państwami członkami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

5. Nakłady finansowe na realizację prac badawczych i rozwojowych wyniosą łącznie około 40,8 mld zł. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych i rozwojowych zakłada się wdrożenie do produkcji 423 ważniejszych nowych wyrobów, technologii i metod organizacyjnych; w tym 52 nowych wyrobów przeznaczonych na zaopatrzenie rynku oraz 239 przeznaczonych na eksport lub zastępujących import.

H. Jakość, normalizacja, metrologia.

W realizacji zadań na rzecz rozwoju produkcji przemysłowej, usług, robót i obiektów budowlanych — należy koncentrować uwagę na podstawowych kierunkach działania, mających wydatny wpływ na poprawę jakości, a w szczególności na:

- 1) prawidłowym rozwoju i doskonaleniu funkcjonowania krajowego systemu kwalifikacji jakości, w tym kwalifikacji niezależnej od producenta, oraz stosowaniu zasad optymalizacji wymagań jakościowych produkcji seryjnej, szczególnie ważnych wyrobów, począwszy od fazy technicznego przygotowania produkcji,
- 2) stałym zwiększaniu ilości i wartości produkcji wyższej jakości, oznaczonej państwowymi znakami „Q” i „1”,
- 3) dalszym rozwijaniu i usprawnianiu systemu normalizacji i jego funkcjonowania oraz stwarzania przez normy racjonalnych podstaw efektywnego gospodarowania, a szczególnie oszczędnego zużywania energii, paliw, surowców i materiałów, podnoszenia wymagań techniczno-użytkowych, a także doskonalenia kryteriów oceny i odbioru jakościowego wyrobów,
- 4) wzmocnieniu dyscypliny przestrzegania wymagań obowiązujących norm i innych szczególnych przepisów technicznych, związanych z zapewnieniem jakości,
- 5) zapewnieniu — odpowiednio do wymagań jakościowych — dalszego postępu w doskonaleniu techniki pomiarowej przez dalszą rozbudowę systemu państwowych wzorców miar oraz podnoszenia poziomu świadczeń metrologicznych dla gospodarki w zakresie legalizacji, zatwierdzania typu i sprawdzania narzędzi pomiarowych.

I. Doskonalenie metod zarządzania i funkcjonowania gospodarki.

W 1980 r. należy kontynuować działania mające na celu dalsze doskonalenie zarządzania i funkcjonowania go

spodarki. Powinno ono stwarzać warunki do osiągnięcia celów określonych w narodowym planie społeczno-gospodarczym. Podkreślić należy rosnącą rolę załóg, konferencji samorządu robotniczego i związków zawodowych w walce o wzrost wydajności pracy i efektywność gospodarowania. Zadaniem administracji gospodarczej powinno być współdziałanie i tworzenie warunków dla aktywnej działalności załóg pracowniczych. Doskonałym zarządzaniem i funkcjonowaniem gospodarki niezbędne jest:

- 1) zwiększenie dyscypliny w realizacji narodowego planu społeczno-gospodarczego,
- 2) bieżące sterowanie realizacją planów i podejmowanie skutecznych środków przeciwdziałających powstałym zahamowaniom w realizacji planu, przy rozszerzeniu zakresu dziedzin objętych planowaniem kwartalnym,
- 3) dalsze doskonalenie i pogłębianie rozwiązań systemowych w celu poprawy efektywności gospodarowania,
- 4) doskonalenie i umacnianie rozwiązań systemowych aktywizujących rozwój eksportu,
- 5) doskonalenie i pogłębienie oddziaływania na realizację planu przez banki i system finansowy, jak też konsekwentne rozszerzanie normatywnego rachunku kosztów,
- 6) umocnienie dyscypliny w przestrzeganiu umów kooperacyjnych oraz porozumień branżowych,
- 7) doskonalenie bilansowania podstawowych wyrobów i usprawnienie systemu gestyjnego w zaopatrzeniu materiałowo-technicznym i w handlu zagranicznym,
- 8) doskonalenie kryteriów oceny pracy resortów i organizacji gospodarczych w celu zwiększenia oddziaływania na postęp w efektywności gospodarowania,
- 9) doskonalenie systemu finansowania działalności gospodarczej w województwach i gminach, zwiększenie skuteczności oddziaływania wojewodów i ich odpowiedzialności za prawidłowy rozwój społeczno-gospodarczy województwa,
- 10) umocnienie roli banków, podnoszenie roli i odpowiedzialności aparatu finansowego za wykorzystywanie środków finansowych.

V. Rozwój społeczno-gospodarczy województw.

1. W celu zapewnienia dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego województw konieczne jest pełniejsze wykorzystanie uprawnień koordynacyjnych władz terenowych dla zwiększenia efektywności gospodarowania oraz pełnej realizacji zadań planu na 1980 r.

Ważną rolę powinno odgrywać lepsze wykorzystanie istniejących rezerw produkcyjnych, materiałowych i kadrowych, poprawa efektywności gospodarowania we wszystkich dziedzinach oraz bardziej oszczędne gospodarowanie posiadanymi środkami.

2. W dziedzinie budownictwa mieszkaniowego niezbędne jest stworzenie warunków do pełnej realizacji zadań w zakresie obiektów mieszkaniowych oraz osiedlowego budownictwa towarzyszącego.

Niezbędne jest racjonalne gospodarowanie środkami przeznaczonymi na budownictwo mieszkaniowe, przede wszystkim przez przestrzeganie ustalonych kosztów 1 m² powierzchni użytkowej mieszkań, m.in. przez usuwanie istniejącego jeszcze marnotrawstwa materiałowego, poprawę wykorzystania sprzętu budowlanego, podnoszenie wy-

dajności pracy oraz nieprzekraczanie ustalonego udziału obiektów o wysokości powyżej 5 kondygnacji w budownictwie wielorodzinnym.

Szczególną uwagę należy zwrócić na podnoszenie jakości oddawanych do użytku mieszkań oraz terminowe oddawanie kompletnie wykończonych domów i ich szybkie zasiedlanie.

W realizacji osiedli mieszkaniowych niezbędna jest większa koncentracja prac na obiektach towarzyszących.

Należy dążyć do zapewnienia realizacji zasad rozdziału mieszkań zgodnie z obowiązującymi przepisami, tworząc warunki do poprawy sytuacji mieszkaniowej ludności oraz realizacji podstawowych celów społeczno-gospodarczych. Należy także poprawić gospodarowanie istniejącymi zasobami mieszkaniowymi, między innymi przez usprawnienie gospodarki remontowo-modernizacyjnej.

3. W dziedzinie inwestycji niezbędna jest koncentracja nakładów na zadaniach planowanych do zakończenia w 1980 r. oraz ograniczenie rozpoczynania nowych zadań jedynie do najpilniejszych, związanych zwłaszcza z uzbrojeniem terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Powinno to spowodować istotne ograniczenie frontu inwestycyjnego i umożliwić uzyskanie niezbędnych efektów głównie w gospodarce komunalnej, budownictwie mieszkaniowym, służbie zdrowia, w oświacie i kulturze.

W celu zapewnienia pełnego wykonania planowych zadań w budownictwie mieszkaniowym szczególny priorytet powinien być nadany realizacji inwestycji stanowiących ogólnomiejskie uzbrojenie terenów oraz planowanych do zakończenia w 1980 r. źródeł ciepła i ujęć wody.

Warunki do pełnego wykonania zadań w tych priorytetowych dziedzinach inwestowania powinny być tworzone w drodze przestrzegania obowiązujących norm i normatywów, nieprzekraczania globalnych i jednostkowych kosztów budownictwa inwestycyjnego oraz niezbędnej koncentracji będących w dyspozycji środków. Ważnym zadaniem inwestorów powinno być dobre przygotowanie inwestycji do realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem terminowego przygotowania i przekazania wykonawcom terenów dla nowych inwestycji, zwłaszcza w budownictwie mieszkaniowym.

4. Ważnym zadaniem jest dalszy rozwój przemysłu drobnego oraz usług świadczonych przez jednostki gospodarki uspołecznionej i rzemiosła.

Należy podjąć działania mające na celu zwiększenie produkcji i usług uspołecznionego przemysłu drobnego na zaopatrzenie ludności, wykorzystując szeroko nowe zasady systemu ekonomiczno-finansowego.

Wykorzystywać należy przy tym lokalne zasoby surowców, odpady produkcyjne, surowce wtórne, materiały niepełnowartościowe, rezerwy powierzchni produkcyjnych, jak również przekazywać na ten cel maszyny i urządzenia nie wykorzystane w przemyśle kluczowym.

Poprawie powinna ulec organizacja pracy zakładów usługowych, a czas ich pracy powinien być dostosowany do potrzeb społecznych.

Szczególną uwagę terenowe organy władzy i administracji państwowej powinny zwrócić na rozwój usług bytowych, w tym zwłaszcza motoryzacyjnych, budowlano-remontowych, napraw i konserwacji zmechanizowanego i elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, meblowo-tapicerskich, odzieżowych i pralniczych.

5. Podstawowym zadaniem rolnictwa i gospodarki żywnościowej w 1980 r. powinna być wydatna poprawa w zagospodarowaniu ziemi, przyspieszenie tempa wzrostu produkcji roślinnej, a także utrzymanie tendencji rozwojowej w produkcji zwierzęcej w celu zaopatrzenia ludności w artykuły żywnościowe.

W celu uzyskania wzrostu produkcji rolniczej konieczne jest zapewnienie pełnego zagospodarowania wszystkich użytków rolnych, wzmoczenie ochrony użytków rolnych przed nadmiernym i przedwczesnym ich przekazywaniem na cele pozarolnicze, a zwłaszcza niedopuszczanie do przekazywania na te cele dobrych gruntów. Należy szybko rekwetywować zwalniane przez górnictwo, przemysł i budownictwo grunty pokopalniane.

Poprawa w zagospodarowaniu gruntów powinna następować we wszystkich sektorach, przy czym grunty położone w rozdrobnieniu powinny być zagospodarowywane przez gospodarstwa indywidualne, gwarantujące dobre ich rolnicze wykorzystanie, przy jednoczesnym dążeniu do poprawy struktury obszarowej tych gospodarstw.

Jednym z głównych zadań planu 1980 r. jest zmniejszenie napięcia w bilansie zbożowo-paszowym. Wymagać to będzie intensyfikacji produkcji roślinnej przez zwiększenie w strukturze zasiewów udziału zbóż, roślin przemysłowych oraz optymalizację wewnętrzną struktury roślin pastewnych, w drodze rozszerzenia uprawy roślin wysoko-wydajnych, w tym m.in. kukurydzy.

Podstawowym zadaniem w produkcji zwierzęcej jest utrzymanie pogłowia zwierząt gospodarskich oraz odpowiednie ukierunkowanie działań i środków w celu wydatniejszego wzrostu pogłowia matecznego, decydującego o wynikach w latach następnych. Powinna nastąpić poprawa wykorzystania zasobów paszowych drogą ograniczenia strat przy zbiorach i przechowywaniu pasz oraz przez zahamowanie tendencji wzrostowej w zużyciu pasz treściwych, jak również przez aktywizację wykorzystania pasz własnych i z innych źródeł. Należy dążyć do zmniejszenia nakładów pasz na uzyskanie jednostki produkcji zwierzęcej, zwłaszcza w gospodarstwach uspołecznionych, co powinno być istotnym czynnikiem intensyfikacji produkcji rolniczej oraz poprawić efektywność gospodarowania. Nakłady inwestycyjne należy koncentrować przede wszystkim na zadaniach kończonych w 1980 r. z zakresu melioracji, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, gospodarki paszowej i budownictwa inwentarskiego.

6. W dziedzinie ochrony zdrowia i opieki społecznej terenowe organy władzy i administracji państwowej powinny doskonalić organizację pracy, zakładów służby zdrowia i opieki społecznej w celu pełniejszego dostosowania ich do wzrastających potrzeb społecznych, zapewniając prawidłowe rozmieszczenie kadry medycznej oraz terminowe oddawanie do użytku budowanych szpitali i pawilonów.

Ważnym czynnikiem poprawy opieki zdrowotnej powinno być usprawnienie działań wszystkich ogniw świad-

zących opiekę społeczną, lepsze wykorzystanie sprzętu i aparatury medycznej oraz intensyfikacja działań na rzecz poprawy stanu sanitarnego województw.

7. W dziedzinie oświaty i wychowania szczególną uwagę należy zwrócić na doskonalenie pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych.

Konieczne jest kontynuowanie prac nad wdrażaniem reformy systemu edukacji narodowej, rozwijanie działań zmierzających do rozwoju wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z zapotrzebowaniem gospodarki narodowej na kadry kwalifikowane w 1980 r. należy zapewnić w warunkach malejącej liczby absolwentów szkół podstawowych zwiększenie przyjęć uczniów do klas I szkół ponadpodstawowych na kierunki związane z gospodarką żywnościową, górnictwem, komunikacją i usługami.

Szczególną uwagę należy zwrócić na pełną realizację inwestycji szkolnych i przedszkolnych towarzyszących budownictwu mieszkaniowemu w osiedlach oraz zbiorczych szkół gminnych i mieszkań dla nauczycieli.

W dalszym ciągu należy doskonalić system dowożenia dzieci do zbiorczych szkół gminnych.

8. W dziedzinie działalności kulturalno-oświatowej terenowe organy władzy i administracji państwowej powinny koncentrować uwagę na maksymalnym wykorzystaniu istniejącej bazy, w tym szczególnie przykładowych obiektów kultury, oraz pełniejszej realizacji planów usług kulturalno-rozrywkowych dla ludności. Ważnym elementem w doskonaleniu działalności kulturalnej powinno być pełniejsze wykorzystanie potencjału kadrowego oraz kształtowanie prawidłowych struktur organizacyjnych placówek kulturalnych działających na terenie województw.

9. Realizacja zadań narodowego planu społeczno-gospodarczego będzie wymagać operatywnego sterowania działalnością wszystkich ogniw terenowych organów administracji państwowej.

VI. Postanowienia końcowe.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej upoważnia Radę Ministrów do:

- 1) ustalenia zadań i środków planowych dla poszczególnych ministerstw, urzędów centralnych oraz dla województw,
- 2) dokonywania w ciągu roku, w razie uzasadnionych potrzeb, zmian tych zadań i środków, z zachowaniem podstawowych celów i proporcji planu. O ważniejszych zmianach Rada Ministrów będzie okresowo informować Sejm.

Marszałek Sejmu: S. Guwra